

Dijaški biološki tabor 2023 – Most na Soči

Mitja Dobovišek, Anja Ažman

Navkljub hudim vremenskim razmeram smo se udeležili Dijaškega biološkega tabora. Letošnji tabor je bil z enodnevnim zamikom izveden v obdobju od 6. do 13. 8., tokrat v bogatem gorskem okolju Posočja. Neterenski del tabora smo preživljali v udobju naravovarstveno usmerjene Osnovne šole Dušana Muniha v Mostu na Soči.

Ko je prva kočerja (kosilo/večerja) padla v menažke, smo se z radostjo zavedeli, da je ponovno čas za uživanje. Štirje izbranci smo pod mentorstvom Jana Gojznikarja tako odprhotali prvi terenski noči napoti. Sprehodili smo se v okolici šole in se seznanili s uporabo ultrazvočnega detektorja. Ko smo končno zaznali še kaj drugega, razen kobilic in elektronskih naprav, se je ob zaslišanjem prvem eholokacijskem klicu vsem prikazal nasmešek na obraz. Tako smo priskrbeli prva dva taksona za tabor - belorobega/Nathusijevega netopirja (*Pipistrellus kuhlii/nathusii*) ter obvodnega/dolgonosega netopirja (*Myotis daubentonii/capaccinii*).

Dnevne terene smo namenili pregledovanju zapuščenih hiš, cerkev, jam ipd. Najpogosteje smo obiskali kaverne, v katerih smo našli male podkovnjake (*Rhinolophus hipposideros*), a to ni bila edina lokacija s prisotnostjo te vrste. Obiskan planinski dom nam je prinesel pravo presenečenje, ob iskanju netopirjev za polkni smo namreč skoraj zgrešili mladega malega podkovnjaka, ki si je za zatočišče izbral kar tramove na zunanji strani strehe. V bližini pa mu je družbo delal brkati netopir (*M. mystacinus* s. l.). Za popestritev prvega dne pa je poskrbelo prav posebno opažanje. Med ogledom cerkve v Tolminu smo naleteli na grobnico, ki je bila postavljena pod križem na cerkveni fasadi, in na kateri je pisalo "V KRIŽU JE NAŠA REŠITEV". In res smo za križem zagledali kar tri kosmate kepice. Sedaj vemo - če karkoli iščeš, je zagotovo skrito za križem.

SLIKA 41. a) Grobnica, b) "Hmmm..., le kaj so te kosmate kepice?" (foto: Mitja Dobovišek).

Zanimivo opažanje smo zabeležili tudi pri italijanski kostnici iz 1. svetovne vojne, kjer smo za ravno prav od zidu oddaljeno kamnito opozorilno tablo zagledali skupino Savijevih netopirjev (*Hypsugo savii*). To nas je podučilo, da ta vrsta zelo dobro tolerira visoke temperature.

Edinstven spomin pa nam bo ostal tudi na predavanje ravnatelja šole, ki nam je predstavil učilnico za biologijo, ki je pravi muzej z zbirkami preparatov preštevlnih živalskih vrst. Tako si je lahko vsakdo našel tisto, kar ga najbolj zanima. Zagotovo pa si bomo vsi zapomnili poigravanje z medvedjimi šapami, ki so jih predelali v rokavice, kar je vzbudilo veliko pozornosti med udeleženci in mentorji. Zahvalili pa se bi tudi Anji Kržič za izčrпно predavanje o projektu LIFE NarcIS.

Tekom celotnega tabora smo popisali kar 14 vrst netopirjev in se seznanili z njihovo biologijo ter ekologijo. Spoznali smo njihova življenjska okolja in izvedeli, kje se najpogosteje zadržujejo. Naučili smo se pravilnega rokovanja z njimi in spoznali njihovo pomembnost v našem ekosistemu.

Z veliko gotovostjo lahko trdimo, da smo uspešno zaključili udeležbo na Dijaškem biološkem taboru 2023, kjer smo se naučili ogromno novih stvari. Hvaležni smo mentorju, da nas je vzel pod prhut in nam omogočil bližnja srečanja z netopirji. Še enkrat se zahvaljujemo za ves trud organizatorjem, mentorju in udeležencem, ki so nam polepšali teden dni počitnic.

Pa da se poslovimo v stilu: "*Goodbye, Barbie!*"

Kdor išče, ta - najde? Biocamp 012, 9.-15. 7. 2023, Škocjan

Jan Gojznikar

Z besedami, ki sestavljajo naslov tega prispevka, bi lahko zelo dobro povzeli delovanje letošnje netopirske skupine na študentskem biološkem taboru Biocamp 012, ki ga je med 9. in 15. 7. 2023 v Škocjanu na Dolenjskem organiziralo Društvo varstvenih biologov – BIODIVA. Skupino pod mojim vodstvom so letos sestavljale Mari Ana, Manca, Lina in Eva.

A čemu takšen pesimističen začetek? Med našim terenskim delom je namreč kraljevala precejšnja skopost najdb netopirjev. Letošnje pomanjkanje je bilo še toliko bolj bizarno, če vzamemo v zakup, da se v okolici Škocjana najde kar nekaj zelo poznanih zatočišč. Prvič se je celo zgodilo, da v obdobju 24 ur nismo našli niti ene same sledi netopirjev.

Resnici na ljubo je najprej sicer potrebno izpostaviti dejstvo, da smo obiskalo le malo cerkvenih in drugih stavbnih zatočišč, k čemur je nedvomno prispevala tudi prepoved lokalnega župnika, ki so se mu »netopirci« v času, ko je še uradoval v Kamniku, pošteno usedli v želodec. Tako smo bili mentor in udeleženci pretežno obsojeni na opazovanje zunanjih opažev odročnejših zgradb, kjer smo le tu in tam naleteli na kakšnega manjšega predstavnika rodu *Myotis*. Nič bolj naše želje po najdbah netopirjev niso zadovoljili niti mostovi, saj smo kljub obilici pregledanih le v dveh zabeležili obvodne netopirje (*M. daubentonii*). Da bi vsaj malo pridobili občutek, kako izgleda bolj živahno terensko delo, smo tako zadnji dan tabora obiskali znamenito Spodnjo Klevevško jamo, kjer nas je pozdravila lokalna kolonija navadnega netopirja (*M. myotis*) (Slika 43a).

Nič bolje pa se niso odrezali pregovorno zanimivejši lovi v mreže. Kadar nam terenskega dela ni okrnil dež, smo poskusili z mreženji nad lokalnimi vodotoki, kjer pa